Vapaa Sivistystyö ry
FRITT BILDNINGSARBETE RF
FINNISH ADULT EDUCATION ASSOCIATION

Vapaa Sivistystyö ry:n lausunto: HE 158/2022vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta 6.10.2022 bw

Hallituksen esitys perustuu vuosien 2023–2026 julkisen talouden suunnitelman linjaukseen, jonka mukaan valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei tehdä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuonna 2023.

Koronapandemia ja siihen liittyvät toiminnan rajoitukset ovat vaikuttaneet merkittävästi vuosien 2020 ja 2021 toimintaan ja kyseisten vuosien toteutuneiden tietojen käyttökelpoisuuteen tulevien vuosien valtionosuusrahoituksen perusteena. Esityksen tavoitteena on, että koronapandemiasta johtuva toiminnan volyymin ja kustannusten pienentyminen ei vaikuttaisi alentavasti tulevien vuosien rahoitustasoon ja rahoituksen jakautumiseen. Toisaalta tavoitteena on varmistaa valtionosuusrahoituksen oikeudenmukainen jakautuminen myös poistamalla koronapandemian aikaisesta poikkeuksellisesta toiminnasta mahdollisesti aiheutuva rahoituksen tason perusteeton nousu.

Pandemia on vaikuttanut toteutuneiden suoritteiden määrään vuonna 2020 alentavasti. Verrattuna vuoteen 2019 eri oppilaitosmuotojen toteutuneiden suoritteiden määrä aleni seuraavasti: kansalaisopistot -13,8 %, kansanopistot -19,5 %, kesäyliopistot -19,3 %, opintokeskukset -24,9 % ja liikunnan koulutuskeskukset -16,0 %.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain säännöksiä siten, että varainhoitovuosien 2023 ja 2024 yksikköhintojen laskemisessa käytettäisiin poikkeuksellisesti vuoden 2019 kustannus- ja suoritetietoja.

VST ry näkee esityksen taloudellisten vaikutusten olevan valtaosalla vapaan sivistystyön oppilaitosmuodoista neutraali tai myönteinen vaikutus kun varainhoitovuosien 2023 ja 2024 yksikköhintojen laskemisessa käytettäisiin poikkeuksellisesti vuoden 2019 kustannus- ja suoritetietoja. Tässä toteutuu esityksen tavoitteet poistaa vuoden 2020 koronarajoituksista johtuvien tekijöiden vaikutukset valtionosuusrahoituksen tasoon vuonna 2023.

Kansalaisopistoille heikennys vuoden 2019 kustannuspohjalla on suurin, vaikutus yksikköhintaan on peräti -9,7 prosenttia, joka heikentää vuoden 2023 valtionosuutta yli 10 miljoonalla eurolla. Tämä heikennys ei ole linjassa ylläolevaan tavoitteeseen poistaa rajoituksista johtuneiden tekijöiden vaikutuksia tulevien vuosien valtionosuusrahoituksen tasoon.

VST ry pitää tärkeänä että esitystä täydennetään vuoden 2021 kustannus- ja suoritetiedoilla vuoden 2024 rahoitusvaikutusten arvioinnissa.

Helsingissä 6.10.2022 Hallituksen psta Björn Wallén, VST ry puheenjohtaja